
 <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.213>
УДК 378.091.212-057.875:373.3-051

Марта Протс

 <https://orcid.org/0000-0002-0446-5898>

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової та дошкільної науки
Львівського національного університету
імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1,
79000, м. Львів, Україна,
 marta.prots@lnu.edu.ua

Студентоцентрований підхід у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи

Анотація. *Стаття присвячена теоретико-практичному аналізу студентоцентрованого підходу. Зазначено, що студентоцентрований підхід спрямовує інтеграцію вітчизняної професійної освіти до світових стандартів та сприяє вирішенню головної проблеми професійної підготовки в закладах вищої освіти — перевантаження теоретичними знаннями та брак практичних умінь застосовувати їх в професійній діяльності.*

Автором зазначено, що студентоцентрований підхід є методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу, одним із завдань «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», проекту Тюнінг — «Гармонізація освітянських структур в Європі», «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки».

У статті виокремлено основні елементи концепції студентоцентризму, окреслено шляхи реалізації студентоцентрованого підходу у програмі підготовки майбутнього вчителя з використанням інноваційних технологій (особистісно орієнтованого навчання, технології розвитку критичного мислення, технології проблемного та диференційованого навчання, інтерактивної технології навчання,

технології розвивального навчання, інформаційно-комп'ютерної технології, проєктної технології навчання, технології формування творчої особистості, ігрової технології навчання).

Акцентовано увагу на методах стимулювання та підвищення мотивації до навчання (емоційного, пізнавального, вольового та соціального характеру), які варто використовувати під час семінарських та практичних занять з майбутніми фахівцями початкової освіти.

Доведено, що принцип студентоцентричності у процесі професійної підготовки майбутніх учителів сприяє всебічному розвитку та саморозвитку особистості майбутнього фахівця початкової освіти, враховуючи його індивідуальні особливості як суб'єкта пізнання та предметної діяльності у процесі застосування педагогічних технологій.

Ключові слова: *інноваційні освітні технології, професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи, студентоцентризм, студентоцентрований підхід.*

© Проц Марта, 2023

Вступ. Сучасна модель вищої освіти зорієнтовує на пріоритетність у формуванні професійних компетентностей і відповідних результатів навчання здобувачів вищої освіти. Вагомого значення у підготовці початкової освіти набуває студентоцентризм як концепція орієнтації освітнього процесу на особистість студента та побудову індивідуальної траєкторії розвитку майбутнього учителя початкової школи.

Реформування вищої освіти України зумовило перехід від традиційного до студентоцентрованого підходу в організації освітнього процесу у вищій школі. Новітня парадигма освіти передбачає зміщення пріоритету з процесу викладання (пасивної передачі знань) на процес навчання (активну освітню діяльність здобувача освіти) та їхню взаємодію.

У зв'язку з цим були розроблені «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (2015), проєкт Тюнінг — «Гармонізація освітянських структур в Європі» (2000), «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки» (2022 р.).

Метою статті є розкриття теоретичного підґрунтя та аналіз практичної реалізації студентоцентрованого підходу у навчанні майбутніх учителів початкової школи.

Методологія. У статті використовувалися такі методи: теоретичний аналіз наукових джерел для аналізу понятійно-категоріального апарату дослідження та виявлення у науковому доробку праць з досліджуваної проблеми, формулювання мети дослідження; методи аналізу та систематизації інформації про студентоцентрований підхід в науковому обігу; порівняльний аналіз з метою з'ясування різноманітних підходів до розуміння дефініції понять: «студентоцентрований підхід», «студентоцентричне навчання», «студентоцентризм»; діалектичний аналіз для виявлення основних шляхів реалізації студентоцентрованого навчання у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Проблемі студентоцентрованого навчання приділено увагу вітчизняних науковців: С. Адама, В. Байденка, Н. Гришанова, А. Мельниченка, О. Лебідь, О. Песцової-Світалки, Ю. Рашкевича, О. Шарова, А. Шудлота, І. Юхименко та ін. Студентоцентрований підхід у підготовці фахівців початкової освіти розкрито у дослідженнях О. Біляковської, Л. Гули, О. Сухомлина та ін.

Одним із ключових завдань вітчизняної вищої освіти є пошук шляхів підвищення якості знань. Саме на це останнім часом спрямовані реформи в галузі освіти: створення якісно нових професійних, компетентнісних, соціальних та інших умов освітнього процесу, здійснення ефективної інноваційної освітньої діяльності з метою формування конкурентноспроможного фахівця.

Як зазначає Л. Гула, «підвищення адресності освітніх послуг і чітке позиціонування стандартів вищої освіти мають всебічно окреслити суспільне замовлення на фаховий профіль майбутнього учителя початкової школи» (Гула Л., 2020, с. 158).

Практичним втіленням основних засад реформи Болонського процесу вважаємо студентоцентрований підхід як шлях до компетентісно зорієнтованого навчання.

Студентоцентрований підхід до реалізації освітнього процесу (навчання і викладання), включаючи гнучкі навчальні траєкторії та визнання компетентностей вищої освіти, набутих поза формальними освітніми програмами, є обов'язковою

частиною виконання ратифікованих в Україні «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), ухвалені Міністерською конференцією в м. Єревані (Вірменія) 14–15 травня 2015 року (Стандарти і рекомендації, 2015).

У Законі України «Про освіту» (2017, ст. 53) зазначено, що «здобувачі освіти мають право на створення індивідуальної освітньої траєкторії, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх професійних програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання; якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання тощо». Окреслені положення декларують студентоцентрований вектор навчання, викладання й оцінювання.

В Законі України «Про вищу освіту» (2014, п. 1.1.22) студентоцентрований підхід до організації освітнього процесу передбачає створення новітнього середовища, зорієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, а також побудову освітнього процесу на засадах поваги, активної взаємодії та партнерства.

Студентоцентрований підхід у вищій освіті спрямований на поглиблення практичних знань та навичок, фахових компетентностей здобувачів освіти, що в свою чергу дозволяє перейти від класичної технології навчання (базується на передачі знань) до проблемної технології (створення проблемних ситуацій з метою реалізації фахових компетентностей та практичних вмінь).

Потужним засобом розвитку вищої освіти став проєкт Тюнінг («Гармонізація освітянських структур в Європі» — Tuning educational structures in Europe, TUNING), ініційований у 2000 році декількома європейськими університетами за активної підтримки Європейської Комісії, основною метою якого є розроблення принципів підходів до створення, удосконалення, впровадження, оцінювання та підвищення якості програм вищої освіти (Tuning Academy). Одним з таких підходів було визнано *студентоцентрований підхід* як нову парадигму вищої освіти, відповідно до якої Національна команда експертів із реформування вищої освіти України радить

підходити до процесу удосконалення підготовки фахівців у вітчизняних університетах (Мартинчук, 2015, с. 204).

Студентоцентризований підхід сприяє інтеграції вітчизняної професійної освіти до світових стандартів та сприяє вирішенню головної проблеми професійної підготовки в закладах вищої освіти — перевантаження теоретичними знаннями та брак практичних умінь застосовувати їх в професійній діяльності.

Згідно з парадигмою студентоцентризованого навчання потрібне чітке бачення реальної моделі майбутнього фахівця початкової освіти. За умови використання студентоцентризованого підходу в освітньому процесі відбувається посилення ролі здобувача освіти як суб'єкта процесу навчання — від позиції пасивного слухача до активного, який може частково впливати на процес здобуття фахових знань, компетенцій і навичок.

У Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки зазначено: «Інноваційність повинна бути реалізована шляхом застосування нових та удосконалених методів і практик (включаючи цифрові технології) для викладання, навчання та оцінювання, що повинні здійснюватися у тісному зв'язку із дослідженнями» (Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки, 2022 р.). У закладах освіти має відбуватися систематичне удосконалення освітніх пропозицій та оновлення змісту освіти з метою задоволення зростаючих потреб здобувачів освітніх послуг у розвитку інноваційного та критичного мислення; мають створюватися гнучкі освітні траєкторії на основі *студентоцентризованого підходу*.

На переконання Г. Хоружого (Хоружий, 2016), студентоцентричне навчання (навчання, зорієнтоване на потреби студента) характеризується інноваційними методами викладання, які передбачають активну позицію майбутніх фахівців процесу навчання, оскільки без них важко створити продуктивне і творче середовище для роботи та викладання.

У Національному освітньому глосарії (2011, с. 61) студентоцентризований підхід (Student-centered approach / Learner-centered approach) передбачає «розроблення освітніх програм, які зосереджуються на результатах навчання, ураховують

особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми». За таких умов здобувач освіти має ширші можливості у виборі змісту, темпу, шляху та форми навчання.

Вважаємо, що принцип студентоцентричності у процесі професійної підготовки майбутніх учителів сприяє формуванню усебічності та саморозвитку особистості майбутнього фахівця освіти, враховуючи його індивідуальні особливості як суб'єкта пізнання та предметної діяльності у процесі застосування педагогічних технологій.

Відповідно до принципу студентоцентричності — студент є замовником та споживачем освітніх послуг, а отже центральною фігурою процесу професійної підготовки (Біляковська, 2020). Саме з орієнтацією на запити студентів викладачі готують навчально-методичні матеріали, розробляють нові освітні технології.

На основі аналізу освітніх документів концепція студентоцентризму включає такі основні елементи:

- перехід з пасивної на активну форму навчання;
- акцент на ґрунтовне пізнання та розуміння навчального матеріалу;
- підвищення відповідальності (впливу на протікання освітнього процесу) й підзвітності з боку здобувачів вищої освіти;
- партнерство між викладачем і здобувачем вищої освіти;
- взаємна повага у відносинах між здобувачами вищої освіти і викладачами;
- розвиток почуття самостійності у здобувачів вищої освіти;
- рефлексивний підхід на різних етапах освітнього процесу з боку як викладача, так і здобувача вищої освіти (Ільченко, 2015).

Ефективними шляхами реалізації студентоцентрованого підходу є використання інноваційних технологій як нових методів та форм педагогічної діяльності у програмі підготовки майбутнього вчителя. До таких технологій відносимо:

- *технологію особистісно орієнтованого навчання*, з метою надати здобувачеві освіти можливість проявляти самостійність мислення,

- незалежність, здатність до власного вибору (Касьянова, Слезенко, 2016, с. 193);
- *технологію розвитку критичного мислення*, в основу якої покладено формування власного бачення здобувача освіти; навчити впевнено дискутувати та приймати виважені рішення, самостійно здобувати знання, відкрито спілкуватись, логічно мислити та аргументувати власну думку;
 - *технології проблемного та диференційованого навчання*, за допомогою яких формуємо в студентів уміння вчитися, потребу в саморозвитку та підвищення рівня освіченості, виникнення бажання продукувати креативні ідеї, шукати альтернативні розв'язки стандартних і проблемних ситуацій (Касьянова, Слезенко, 2016, с. 193);
 - *інтерактивні технології навчання*, діалогове, взаємодіюче. У процесі такого навчання майбутні учителі початкової освіти мають можливість обмінюватися думками, ідеями, пропозиціями. Викладач за такого навчання займає позицію організатора спільної діяльності, ділової взаємодії, творчого активного пошуку, створює атмосферу ширості, доброзичливості, гуманного ставлення та поваги. Інтерактивне навчання дає змогу залучити до освітнього процесу всіх здобувачів освіти та організувати навчальну діяльність на засадах діалогу, взаємодії, з рефлексією на предмет знань та роздумів учасників.
 - *технології розвивального навчання* формують у студента здібності до самовдосконалення, активного, самостійного творчого мислення та самостійного навчання;
 - *інформаційно-комп'ютерні технології*, сприяють підвищенню інтенсивності й ефективності процесу навчання; створюють умови для самоосвіти та дистанційної (змішаної) освіти, тим самим дозволяючи здійснювати перехід до безперервної освіти; у поєднанні з телекомунікаційними;

- *проектні технології навчання*, націлені на стимулювання інтересу майбутніх учителів до пізнання нових знань, підвищення власного рівня освіченості за допомогою вирішення особистих проблем і використання цих знань, а також професійних компетентностей у конкретній практичній діяльності;
- *технології формування творчої особистості* полягають в тому, щоб прищепити студентам навички, завдяки яким вони самостійно керуватимуть своєю пізнавальною активністю, будуть розвивати власне мислення, аргументувати, приймати неординарні рішення, свідомо вибрати свою життєву позицію, генерувати оригінальні ідеї (Касьянова, Слезенко, 2016, с. 193);
- *ігрові технології навчання* значною мірою впливають на позитивну самореалізацію особистості студентів, що значно підвищує якість навчання і є важливою «рушійною силою» загального розвитку. Безумовно, оволодіння ігровими технологіями в студентській аудиторії відкриває нові можливості для застосування цих технологій у практиці професійної діяльності.

Таким чином, під час організації семінарських та практичних занять з майбутніми фахівцями початкової освіти варто застосовувати методи стимулювання та підвищення мотивації до навчання, а саме:

- *пізнавальні*: опора на власний життєвий досвід під час розв'язання практичних ситуацій, врахування пізнавальних інтересів, створення проблемних ситуацій професійного характеру, проектування професійних ситуацій, стимулювання до пошуку альтернативних рішень, використання інтерактивних методів (мозковий штурм, асоціативний куц тощо), застосування діяльнісного підходу, виконання завдань творчого характеру;
- *емоційні*: заохочення, навчально-пізнавальні ігри, вільний вибір завдань, створення ситуації успіху, стимулююче (заохочувальне) оцінювання, задоволення бажання бути значимою особистістю;

- *вольові*: систематичне інформування про обов’язкові (програмні) результати, формування відповідального ставлення та стійкого інтересу до процесу навчання, використання завдань для самостійної діяльності з вільним вибором рівня засвоєння (диференційований підхід), ідентифікація пізнавальних ускладнень, застосування оціночних суджень до кінцевого результату і процесу його досягнення, самооцінка та корекція власної діяльності, формування рефлексії, формування морального потенціалу, прогнозування майбутньої діяльності;
- *соціальні*: розвиток прагнення бути корисним, створення атмосфери взаємодії, прагнення студента до активного діалогу, розвиток прийомів роботи над власними пізнавальними процесами, власних творчих пошукових процедур, розвиток емпатії, пошук шляхів співробітництва та взаємодії, командні конкурси, змагання, дискусійні форми навчання, робота в групах, зацікавленість результатами колективної праці, організація рефлексії, само- та взаємоперевірки (Ільченко, 2015; Богорад, 2016, с. 151).

Висновки. Реалізація студентоцентрованого підходу неможлива без розуміння сутності, основних ідей та інструментів студентоцентрованого навчання та їх втілення в розробці освітніх програм, які зосереджуються на:

- результатах навчання;
- урахуванні пріоритетів майбутнього учителя початкової школи, що навчається;
- інноваційному підході до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Принцип студентоцентричності у процесі професійної підготовки майбутніх учителів сприяє розвитку та саморозвитку особистості майбутнього фахівця початкової освіти, враховуючи його індивідуальні особливості як суб’єкта пізнання та предметної діяльності у процесі застосування педагогічних технологій.

Студентоцентрований підхід у підготовці майбутнього вчителя можна успішно реалізувати за умов використання інноваційних технологій, а саме: особистісно орієнтованого навчання, технології розвитку критичного мислення, технології проблемного та диференційованого навчання, інтерактивної технології навчання, технології розвивального навчання, інформаційно-комп'ютерної технології, проєктної технології навчання, технології формування творчої особистості, ігрової технології навчання.

Під час організації семінарських та практичних занять з майбутніми фахівцями початкової освіти, окрім інноваційних технологій, рекомендуємо застосовувати методи стимулювання та підвищення мотивації до навчання (емоційного, пізнавального, вольового та соціального характеру).

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у пошуку механізмів розробки та реалізації освітніх програм на засадах студентоцентризму для майбутніх учителів початкової школи; реалізації професійних компетентностей, розвитку та саморозвитку особистості майбутнього вчителя за допомогою інноваційних освітніх технологій.

Список використаних джерел

- Біляковська О. Система забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів у Республіці Польща та в Україні: порівняльний аналіз: монографія / за ред. дійсн. чл. (акад.) НАПН України, д-ра пед. наук, проф. С.О. Сисоєвої ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 439 с.
- Богорад М.А. Студентоцентризм як засіб реалізації компетентнісного підходу в навчанні. *Студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти в економічному університеті: збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-метод. конференції за міжнародною участю (Київ, 2–3 березня 2016 р.)*. К. : КНЕУ, 2016. С. 150–151. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/konf_vikl/16_5175_studiocentrizm.pdf (дата звернення: 03.01.2023).

- Гула Л.В. Студентоцентризований підхід до організації самостійної роботи студентів у ЗВО. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 27. Том 2. 2020. С. 157–161.
- Закон України «Про освіту». База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 03.01.2023).
- Ільченко А.М. Студентоцентризм як базовий принцип організації освітнього процесу у вищій школі. 2015. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8105?locale=uk> (дата звернення: 03.01.2023).
- Касьянова Л.С., Слезенко А.О. Місце інноваційних технологій у розвитку творчих здібностей студентів вищих навчальних закладів. *Студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти в економічному університеті: збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-метод. конференції за міжнародною участю (Київ, 2–3 березня 2016 р.)*. К. : КНЕУ, 2016. С. 191–193. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/konf_vikl/16_5175_studiocentrizm.pdf (дата звернення: 03.01.2023).
- Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад.: І. Бабин, Я. Болюбаш, А. Гармаш та ін. ; за ред. Д. Табачника і В. Кременя. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. 100 с.
- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ : ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.
- Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки (від 23 лютого 2022 р. № 286-р). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 03.01.2023).
- Хоружий Г. Студентоцентризм як принцип академічної культури. *Вища школа*. 2016. № 4. С. 7–24.

References

- Biliakovska, O. (2020). Systema zabezpechennia yakosti profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv u Respublitsi Polshcha ta v Ukraini: porivnialnyi analiz [The System of Quality Assurance of Teacher Training in the Republic of Poland and in Ukraine: a comparative analysis]. Monohrafiia, Lviv. nats. un-t im. Ivana Franka, Lviv: LNU im. Ivana Franka, 439 p.
- Bohorad, M. A. (2016). Studentotsentryzm yak zasib realizatsii kompetentnisnoho pidkhodu v navchanni [Student-Centrism as a Means of Implementing the Competence Approach to Education]. *Studentotsentryzm u systemi zabezpechennia yakosti osvity v ekonomichnomu universyteti*: zbirnyk materialiv Vseukrainskoi nauk.-metod. konferentsii za mizhnarodnoiu uchastiu (Kyiv, 2–3 bereznia 2016 r.). Kyiv: KNEU, pp. 150–151 https://kneu.edu.ua/userfiles/konf_vykl/16_5175_studiocentrizm.pdf
- Hula, L. V. (2020). Studentotsentrovanyi pidkhid do orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv u ZVO [Student-Centered approach to Organizing Independent Work of Students in High Education Institutions]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*, Vyp. 27, Tom 2, pp. 157–161.
- Ilchenko, A. M. (2015). Studentotsentryzm yak bazovyi pryntsyp orhanizatsii osvitnioho protsesu u vyshchii shkoli [Student-Centrism as the Basic Principle of Organizing the Educational Process at the University]. <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8105?locale=uk>
- Kasianova, L. S., & Slezhenko, A. O. (2016). Mistse innovatsiinykh tekhnolohii u rozvytku tvorchykh zdibnostei studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [The Place of Innovative Technologies in Development of Creative Abilities of Students of Higher Educational Institutions]. *Studentotsentryzm u systemi zabezpechennia yakosti osvity v ekonomichnomu universyteti*: zbirnyk materialiv Vseukrainskoi nauk.-metod. konferentsii za mizhnarodnoiu uchastiu (Kyiv, 2–3 bereznia 2016 r.). Kyiv: KNEU, pp. 191–193. https://kneu.edu.ua/userfiles/konf_vykl/16_5175_studiocentrizm.pdf
- Natsionalnyi osvitnii hlosarii: vyshcha osvita [National Educational Glossary: Higher education]. (2011). Avt.-uklad.: I. Babyn, Ya. Boliubash, A. Harmash ta in.; za red. D. Tabachnyka i V. Kremenia, Kyiv: TOV «Vydavnychi dim “Pleiady”», 100 p. [in Ukrainian].
- Pro osvitu [On Education]. Zakon Ukrainy. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity [Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European High Education Area]. (2015). (ESG). Kyiv :TOV «TsS», 32 p.
- Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky (vid 23 liutoho 2022 r. № 286-r) [Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine in 2022–2032]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

Khoruzhyi, H. (2016). Studentotsentryzm yak pryntsyp akademichnoi kultury [Student-Centrism as a Principle of Academic Culture]. *Vyshcha shkola*, № 4, pp. 7–24 [in Ukrainian].

Marta Prots

 <https://orcid.org/0000-0002-0446-5898>

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor of the Department of Primary and Preschool Education,

Ivan Franko National University of Lviv,

1 Universytetska St, 79000, Lviv, Ukraine

 marta.prots@lnu.edu.ua

Student-centered Approach in the professional training of Future Primary School Teachers

Abstract. *The article concentrates on the theoretical and practical analysis of the student-centered approach. It describes the student-centered approach as a driver of integration of national professional education toward the global standards and as an important factor of mitigating the primary problem of professional training at higher education institutions, namely, overloading with theoretical knowledge and lack of practical skills to apply this knowledge in a professional career.*

The author emphasises that the student-centered approach is a methodological tool for the implementation of the Bologna Process objectives and is listed as one of the tasks in the Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area, the Tuning Educational Structures in Europe project, and the Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022–2032.

The article identifies the key elements of the concept of student-centeredness, drafts ways to implement a student-centered approach in training programs for future teachers through innovative technologies (personality-oriented teaching, critical thinking development technology, problem-based and differentiated learning technology, interactive learning technologies, developmental learning technologies, information and computer technologies, project-based learning technologies, creative personality formation technologies, learning through play technologies).

Special attention has been focused on methods of stimulating and increasing motivation to study (emotional, cognitive, volitional, and social), which may be employed during seminars and practical classes with future primary education specialists.

It has been demonstrated that the application of the student-centeredness principle in the process of professional training of future teachers contributes to the development and self-development of their personality, taking into account their individual traits as a subject of learning and practical activity in the process of applying pedagogical technologies.

Keywords: *innovative educational technologies, professional training of future primary school teachers, student-centeredness, student-centered learning.*

Стаття надійшла до редакції: 20.02.2023

Прийнято до друку: 26.06.2023